

ARVOKKAAT TUULI- JA RANTAKERROSTUMAT

- Tuura -alue
- Natura 2000 -alue

0 500 m

GTK

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/10
 Suojelualueet © Suomen Ympäristökeskus

2471000

2472000

2473000

2474000

7602000
7601000
7600000
7599000
7598000
7597000

7602000
7601000
7600000
7599000
7598000
7597000

ROVAVUOLANPALO

Enontekiö

Tietokantatunnus: TUU-13-020

Arvoluokka: 3

Muodostuma: Tuulikerrostuma

Pinta-ala: 201,4 ha

Korkeus: 351 m mpy.

Karttalehti: 2813 05

Alueen suhteellinen korkeus: 26 m

2813 06

Muodon suhteellinen korkeus: 5 m

Sijainti: Muodostuma sijaitsee Enontekiön pohjoisosassa, noin viisi kilometriä Leppäjärveltä etelään.

Geologia

Rovavuolanpalon tuulikerrostuma on syntynyt Palojoen jääjärven kerrostumista. Jääjärvi syntyi noin 10 200 vuotta sitten mannerjäätikön reunalle Leppäjärven länsipuolelle (Johansson ym. 2005), johon Kontiojärveltä Näkkälän kautta Pöyrisjärvelle jatkuvan harjujakson kerrostanut jäätikköjoki laski vetensä. Alueelle kerrostui karkeasta hiedasta ja hienosta hiekasta laaja, deltamainen harjulaajentuma. Kun kerrostuman pinta paljastui ja kuivui jääjärven purkaututtua alemmalle tasolle, se joutui alttiiksi mannerjäätiköltä, lännestä ja länsiluoteesta puhaltaneille voimakkailla tuulilla. Ne kuluttivat kerrostuman pintaosaa ja kuljettivat irrottamaansa ainesta kerrostaen sen etämmälle dyynikummuiksi sekä U-muotoisiksi paraabelidyneiksi. Tuulet ovat todennäköisesti kuljettaneet ainesta Alaisenvaaran liepeiden yli ja kerrostaaneet sen Rovavuolanpalon alueelle. Paraabelidyynit avautuvat tuulen tulosuuntaan eli kohti länsiluodetta. Dyynien kaaret vaihtelevat kapeista U-muotoista selännteistä laajakaarisiin, lähes tuulen suunnan suhteen poikittaisiin selännteisiin. Tuuli on kuluttanut ja puhkaissut osan jo aikaisemmin kerrostamistaan dyyneistä siten, että niistä on jäljellä vain tuulen suuntaiset sivuselännteet. Kuontasjärven eteläpuolella on luoteesta kaakkoon suuntautuneita dyyniselännteitä, joissa on vielä nähtävissä jäänteitä vanhojen dyynien poikittaisselännteistä. Dyynit ovat kerrostuneet loivasti lännestä itään kohoavalle rinteelle siten, että niiden laet ovat muodostuman länsiosassa noin 325 metrin korkeustasolle ja idässä Hetta-Kautokeino -tien itäpuolella 351 metrin korkeustasolla. Dyynien vastasivut ovat pitempiä ja loivempia kuin niiden suojasivut. Dyynien korkeudet vaihtelevat yleensä puolestatoista metristä kolmeen metriin. Kookkaimmat dyynit ovat hieman yli viiden metrin korkuisia ja ne sijaitsevat Rovavuolanpalolla sekä osin myös Kuontasjärven eteläpuolella. Edustavimmat paraabelidyynit ovat kohtalaisen hyvin kehittyneitä, mutta suurin osa on kuitenkin vain kohtalaisen kehittyneitä tai tuulen tuhoamia paraabelidyynin osia.

Biologia

Alueesta on biologisesti inventoitu Kuontasjärvenharju. Muut alueet ovat oletettavasti samankaltaisia. Kuontasjärvenharjun leveässä länsiosassa vallitsevan tunturikoivun sekaan tunkee varttuneita mäntyjä, ja paikoin on pieniä mäntyryhmiä. Kapeampi itäosa on puhtaampaa tunturikoivikkoa ja varsinkin dyynin reunoilla kasvaa vaivaiskoivua. Aluskasvillisuus on varpu-jäkälälaikkuista ja varvikon osuus on yli puolet maa-alasta. Lisäksi on useita pieniä deflaatiokoverturnumia etenkin itäosan niemellä. Osa niistä on kasvittumassa ja varvikoitumassa ennalleen. Varvikkoa vallitsee variksenmarja seuranaan riekonmarja, sianpuola, lampaannata ja niitä vähemmän on puolukkaa, metsälauhaa, kultapiiskua ja niukasti pohjankeltaliekoa sekä suopursua. Jäkälikkö on syöty sängelle ja se koostuu tinajäkälästä, poronjäkälästä, lapalumijäkälästä ja karhunsammalista. Puiden tyvillä ja pohjoisrinteellä on enemmän seinäsammalta. Pohjoisrinteellä on myös enemmän variksenmarjaa ja vähemmän riekonmarjaa. Rinteessä on myös useita eläinten pesäkoloja.

Maisema ja muut arvot

Alueen mataluudesta ja harvahkosta puustosta johtuen muodostuma hahmottuu ympäröiviltä matalilta vaaroilta ja ympäröivältä suolta sekä muodostuman läpi kulkevalta tieltä. Muodostumalta avautuu suo- ja loivapiirteinen matala vaaramaisema lähialueelle sekä tielle. Dyynikumppujen ja -selännteiden muotojen vaihtelut ja niiden väliset suopainanteet luovat jonkun verran vaihtelua sisäiseen maisemaan. Myös puustoiset ja pelkästään aluskasvillisuuden peitossa olevat alueet luovat vaihtelua sisäiseen maisemaan. Muodostuma sijaitsee Tornion-Muonionjokien vesistöalueen Natura-alueella (FI1301912).

Kirjallisuus:

Johansson, P. (toim.) & Kujansuu, R. (toim.); Eriksson, B., Grönlund, T., Kejonen, A., Maunu, M., Mäkinen, K., Saarnisto, M., Virtanen, K. & Väisänen, U. 2005. Pohjois-Suomen maaperä : maaperäkarttojen 1:400 000 selitys. Summary: Quaternary deposits of northern Finland - explanation to the maps of Quaternary deposits 1:400 000. Geologian tutkimuskeskus. Espoo. 236 p.